

Referat fra ILOS' samtale med studiedekanen om studiekvaliteten i 2017

Samtalen varte i én time med følgende deltakere: Christian Janss, utdanningsleder ILOS - Mons Vedøy, studieleder ILOS - Eirik Welø, prodekan for studier - Gro Enerstvedt Smenes, sjef for studieseksjonen - Kyrre Vatsend, rådgiver i studieseksjonen og bestod av følgende tre deler:

1) Instituttet presenterer i løpet av 10 minutter status for studiekvalitetsarbeidet i 2017

Presentasjonen tok utgangspunkt i:

- [HF's årsplan](#)¹
- Instituttets egen årsplan for 2017
- *Kap. 2 Tiltak for 2017 og videre med mål og tidshorisont* i instituttets rapport for 2016

Utdanningsleder Christian Janss gjennomgikk punkter i kapittel «Utdanning» i ILOS' årsplan for 2017.

Følgende temaer ble nevnt:

Fagansvarlig: I 2017 begynte ledelsen arbeidet med å revidere fagansvarlig-rollen (ellers ved HF også kalt undervisnings- eller fagkoordinator). Det meste av dette arbeidet vil bli gjennomført i 2018 (styrevedtak om ny instruks etc), men diskusjonen om behovet for en revisjon fant sted i 2017. Bakgrunnen er behovet for en sterkere koordinering mellom ledelse og fagmiljøene i form av et klarere og noe mer ambisiøst mandat til fagansvarlige. Erfaring viser at godt fungerende fagansvarlige er nødvendig for å kunne sikre kontinuerlig utviklings- og kvalitetsarbeid på studiesiden og god koordinering mellom utdanningsledelse og fagmiljøer. Arbeidet følges opp i 2018.

Studiestart: Instituttet videreutviklet opplegget fra 2016 innen rammene av fakultetets målsetninger for studiestart. Alle fagmiljøer bidro med faglig og faglig-sosiale arrangementer. I forkant av studiestart var entusiasmen kanskje noe varierende, men alle fagmiljøer laget tilfredsstillende opplegg. Nytt av året var programvise alumnipaneler (bachelor-nivå), og instituttet mener dette var et godt tiltak som på en konkret måte tematiserte kompetansebevissthet og studenters behov for karrieresperspektiv.

Masteroppfølging: Instituttet har hatt økt fokus på veiledning og veilederne. Temaet har uansett fått mer oppmerksomhet på grunn av fakultetets veiledningsseminar, som er blitt svært godt mottatt av de ansatte. Utdannings- og studieleder har hatt et økende antall samtaler med veiledere som følge av studentklager. Flere saker enn tidligere ble formidlet videre fra studieadministrasjonen. Veiledere opplever det som uvant at ledelsen følger opp dette aktivt.

¹ <http://www.hf.uio.no/om/strategi/arsplaner-rapporter/arsplan-2017-2019-endelig-versjon.pdf>

Innføring av nytt kvalitetssikringssystem: Instituttet valgte i 2017 kvalitetssikring gjennom ekstern evaluering av vurdering eller vurderingsordningen for alle studieprogrammer. Alle emner vil bli evaluert i fast rotasjon i tråd med fakultetets regler. Instituttet piloterer systemet på utvalgte emner våren 2018.

Dimensjonering av emneportefølje: ILOS arbeider med å etablere en sunn balanse mellom emne- og studiepoengvolum. Instituttet har de siste årene hatt noe fallende studiepoengproduksjon. Dette er i stor grad en konsekvens av en omfattende rydding og rasjonalisering av emneporteføljen. Dette har særlig skjedd på fordypningsemner på bachelornivå som følge av at instituttet i tidsrommet 2015 til 2017 avvirket ordningen med valgbare fordypninger som det var knyttet ulike obligatoriske emner til. Dette har ført til strammere studieløp med emner i fast rotasjon. Målet er at en eventuell fremtidig økning i studiepoengproduksjonen derfor skal komme på grunn av økt gjennomføring blant programstudenter, ikke av at flere emner blir gitt.

Det at vi nå opplever en liten økning i gjennomføringstakten, bør også kunne gi forventninger om en liten økning i poengproduksjon fremover

ILOS fulgte i 2017 aktivt opp utrulling av digitaleksamen/INSPERA ved HF og hadde allerede høsten 2017 innført dette på alle eksamener der det er mulig å avholde digital eksamen med dagens ressurser.

Som ledd i fakultetets økte satsning på studentenes bevissthet om karriere og kompetanse, økte instituttet også arbeidet med dette i 2017. Vi ser det som et særlig relevant tiltak i arbeidet for økt gjennomføring i studiene. Temaet ble vektlagt i ulike revisjoner av emner og emnegruppen som ble gitt i 2017. ILOS har tidligere etablert arbeidslivspanel for slavisk/Øst-Europa, og vedtok i årsplanen 2017–19 å etablere ett for litteraturvitenskap. I årsplanen for 2018–20 ble denne beslutningen gjentatt og utvidet med et panel for tysk.

2) Samtale rundt nøkkeltall for instituttets studieprogrammer.

Instituttet uttrykte stor entusiasme for innsikten som Tableau gir og ga nærmere kommentarer til:

Søkere og startende: ILOS' studier har stabil søkning, men ønsker seg sterkere søkning til svært små fag, for eksempel bachelor i Polsk/tsjekkisk/BKS og tysk. English Language (MA) har også svak søkning og instituttet vil i forbindelse med en evaluering av LAMUSO-programmet på en helhetlig måte gjennomgå masterstudiene på fagfeltet engelsk.

Aktive studenter, studiepoeng og frafall: Som nevnt under 1) var det også i 2017 et lite fall i instituttets samlede studiepoengproduksjonen og vi anser dette som en naturlig konsekvens av nødvendige revisjoner.

Utveksling, gjennomføring og grader: ILOS registrerer en liten, men gjennomgående økning i gjennomføringen på sine studier, med de unntak som nevnes nedenfor. Vi ser også at andelen studenter som har vært på utveksling er rundt dobbelt så høy blant dem som oppnår en grad sammenlignet med andelen blant programstudentene totalt. ILOS vil arbeide for å gjøre utveksling obligatorisk (i hvert fall i språkfagene). Med en slik løsning må studenter aktivt velge bort muligheten for utveksling og får ikke et like fullverdig studietilbud.

Andel ferdig-graf: Gjennomføringen varierer sterkt mellom studiene.

Fakultetet ba instituttet om å redegjøre for om det ligger noe systematisk arbeid bak den positive utvikling i gjennomføringstallene nesten overalt på lavere grads språkstudier.

Instituttet tok forbehold om at det ikke er mulig å påvise en definitiv årsakssammenheng. ILOS gjorde imidlertid i 2016 store endringer i oppbyggingen av førsteåret i både spansk, fransk, russisk og engelsk. Enda større endringer ble gjort i tysk i 2017.

Endringene innebar at examen philosophicum og examen facultatum ble flyttet ut av førsteåret og erstattet av emner i 80-gruppefaget. Emneporteføljen i årsenhetene ble gjort lik førsteåret i bachelorstudiet. I fransk og spansk og tysk ble studentene fra 2016 tilbudt et eget fritt emne i første semester som skulle sørge for en mykere inngang til 80-gruppestudiet (FRA1000, SPA1000, TYSK1110). På den måten ble ferdighetene i språket styrket og studentene slapp å ta emner på forskjellige språk i samme semester. På engelsk og russisk ble førsteåret på årsenhet og bachelor fylt med bestående emner i hhv. 80- og 100-gruppen. Allmenn litteratur tjente også som forbilde for den nye strukturen, siden denne studieretningen har en egen fagspesifikk exfac (EXFAC03-LIT).

Instituttet ser at endringene ikke er helt i tråd med intensjonene i UiOs studieordning hva angår exphil og exfac, men mener at revisjonene i vesentlig grad har styrket det faglige utbyttet og fremmedspråkkinnlæringen i det første studieåret.

Statistikk viser også at svært mange studenter enten hadde exphil og exfac fra før og at mange tok det aldri, mange fordi de ikke fullførte. Våre studieløp var derfor i utakt med disse studentenes behov.

I FRA1000 ble det høsten 2017 gjennomført et undervisningsopplegg der seminargruppene ble nivådelt. Studentene plasserte seg selv i den gruppen de mente var rett for dem, med mulighet for å bytte til den andre gruppen underveis. Instituttet hadde gode erfaringer med dette opplegget. Emnet er ment som en introduksjon til fransk som universitetsfag og skal være relevant for en bred studentgruppe der mange er førstegangsstudenter. Læringsutbyttet er det samme for alle studenter på emnet, men nivådelingen første til at studenter med svakere ferdigheter klarte å henge med samtidig som de med bedre ferdigheter ikke kjedet seg.

Samtidig mente ILOS at det er fortsatt gis en del undervisning i første semester som ikke er tilstrekkelig godt tilpasset studentenes faktiske ferdighetsnivå. I flere fagmiljøer med studier som krever forkunnskaper fra videregående, er det en ikke uvanlig oppfatning av at studentene er «for dårlige». Utdannings- og studieleder mener dette fortsatt er til hinder for arbeidet med studiekvaliteten i første studieår.

Fakultetet viste her til IMKs bachelorveiledningsordning som et mulig tiltak. Denne er ment å hjelpe studentene i overgangen fra videregående skole til universitetet.

3) Instituttet redegjorde for videre oppfølging av igangsatte tiltak og planer for konkrete tiltak for kommende år.

Utdanningsleder ga en kort fremstilling av viktige saker fremover:

Programråd: Instituttet vedtok 2017 nye, programspesifikke programråd som skal muliggjøre mer målrettet og langsiktig faglig utviklingsarbeid med studiene. Frem til 2017 har instituttet hatt følgende programråd: Europeiske språk og allmenn litteratur

(2010-2017) og et studieretningsråd for estetiske studier (retning på bachelorprogrammet Estetiske studier og allmenn litteratur). Erfaringen med førstnevnte råd er at det ble for generelt, at få saker ble oppfattet som relevante for alle representanter og at det var få muligheter til å føre inngående diskusjoner om studieutvikling og -kvalitet. Instituttet har derfor med virkning fra 2018 organisert rådsarbeidet i fire råd:

Programrådet for Europeiske språk (bachelor)

Programrådet for Europeiske språk (master)

Programrådet for Estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap (bachelor)

Programrådet for Allmenn litteraturvitenskap (master)

De nye rådene møtes første gang våren 2018. Der det er hensiktsmessig, vil bachelor- og master rådene avholdes i løpet av samme møte.

Dertil kommer masterprogrammet Linguistics and its Applications for a Multilingual Society (LAMUSO). Siden programmet er organisert som en dobbeltgrad sammen med Université catholique de Louvain (UCL), har ikke instituttet noe eget ordinært programråd. Fagmiljøene ved de to institusjonene treffes imidlertid fra tid til annen.

Samtidig utviklet instituttet «Studiemøtet». I dette forumet møter fagansvarlige, studieadministrasjon, utdannings- og studieleder. Møtet ledes av studieleder og skal sikre god koordinering av alt utdanningsarbeid gjennom studieåret mellom fagmiljøene, studieadministrasjonen og utdanningsledelsen. Oppstart våren 2018.

Ledelsen ved ILOS vil følge opp fakultetets ønske om å arbeide målrettet med utviklingen av én eller flere søknadskandidater til SFU. NOKUTs parametere for SFUer kan uansett tjene som rettesnor for mye av instituttets arbeide med studiekvaliteten. Instituttet nevnte i den forbindelse prosjektet «Språklig handlekraft», som var blant ILOS' søkere til faglig prioritering III og som kan tjene som utgangspunkt for en SFU-søknad.

Instituttet vil ha særlig fokus på gjennomgangen av obligatoriske emner på laveregradsnivå, for slik å finne det som kan kalles «det svakeste ledd» i en emnegruppe. Dette handler om å identifisere emner som har dårlige gjennomføring, høyere strykprosent eller andre utfordringer enn de øvrige obligatoriske emnene det gis samtidig med, og å finne årsakene til dette. Emner med dårlige gjennomføring rammer ikke kun emnet selv, men fører i stor grad til økte frafallstall for hele studiet/emnegruppen.

Et annet symptom på emner, emnegrupper og undervisning som ikke fungerer optimalt, er høye fusketall, både på kvalifiseringsoppgaver og eksamen. Instituttet vil arbeide for at studenter får mer informasjon om kildekritikk og bedre opplæring i oppgaveskriving.

ILOS ønsker, etter innledende forsøk i 2017 og 2018, og i samarbeid med HFs rekrutteringsprosjekt/ -pilot, å jobbe videre med rekrutteringstiltak. Dette gjelder særlig fag med svak rekruttering (eks. Polsk/tsjekkisk/BKS), fag som kan dra nytte av en noe yngre studentmasse (italiensk) og fag som sliter med uklarhet rundt studiets faktiske forkunnskapskrav (Fransk, spansk, tysk).

Et av rekrutteringstiltakene som skulle gjennomføres i 2017, var «Språkdagene», et samarbeidsprosjekt med Utdanningsetaten i Oslo. Prosjektet omfatter språkene tysk, fransk og spansk og erstatter «Språkiaden», som har vært avholdt i flere år. I 2017 skulle prosjektet resultere i et arrangement for tysk. Grunnet korte frister viste det seg imidlertid vanskelig å rekruttere nok elever til arrangementet, og det ble avlyst. Instituttet og Utdanningsetaten vil avholde et arrangement for tysk som pilot H 2018.